

Війна Росії проти України: фінансування ЄС військової допомоги Україні

Надавши безпрецедентну і одностайну відповідь на війну Росії проти України, що розпочалася 24 лютого 2022 року, ЄС швидко вирішив виділити 500 мільйонів євро з бюджету Європейського інструменту підтримки миру для фінансування та координації військової допомоги ЄС та доставки військового (включаючи летальне) обладнання в Україну. 2 грудня 2021 року Рада ЄС вже вжила захід сприяння, надавши 31 млн євро на нелетальну допомогу Україні. Вперше у своїй історії ЄС використовує спеціальний, хоч і позабюджетний, інструмент для фінансування, але не для постачання в третю країну летальної військової техніки, поклавши таку відповідальність на окремі держави-члени.

Рішення ЄС виділити 500 млн євро на військову допомогу Україні

27 лютого 2022 року верховний представник Європейського Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки / заступник Голови Європейської комісії (віцеполова / верховний представник ЄС) Жозеп Боррель [заявив](#), що запропонує Раді ЄС надати позитивну відповідь на запит України про військову допомогу та використовувати позабюджетний захід ЄС — Європейський інструмент підтримки миру (ЄІПМ), що діє з 1 липня 2021 року, — для фінансування засобів надання надзвичайної допомоги. Це включатиме пакет підтримки на суму 450 млн євро на військову техніку та платформи для доставки летальної зброї, і пакет на 50 млн євро для фінансування поставок, як-от пальне, захисне спорядження та медичні засоби невідкладної допомоги. 28 лютого Рада ЄС ухвалила відповідні рішення щодо двох заходів допомоги в рамках [Європейського інструменту підтримки миру \(ЄІПМ\)](#), спрямованих на надання допомоги збройним силам України, тобто рішення (СЗБП) [2022/338](#) щодо постачання військової техніки та платформ, призначених для надання летальної зброї, та рішення (СЗБП) [2022/339](#) про підтримку нелетальною зброєю.

[Європейський інструмент підтримки миру \(ЄІПМ\)](#) має фінансову межу в розмірі 5,692 млрд євро (у поточних цінах) на 2021–2027 роки, з річною межею, яка повинна поступово збільшуватися з кожним роком. На 2022 рік планова межа становить 540 млн євро. Нові заходи допомоги Україні на 500 млн євро охоплюють 2022 та 2023 роки (відповідно до частини 4 статті 1 рішень 2022/338 та 2022/339). Як повідомляється, питання збільшення бюджету ЄІПМ знаходиться на порядку денному неформальної зустрічі Європейської ради у Версалі 10 і 11 березня 2022 року. Держави-члени відповідно до їх ВНД щороку роблять внесок до бюджету ЄІПМ. Данія відмовилася від участі у спільній безпековій та оборонній політиці ЄС (СБОП) і, отже, не робить свій внесок у ЄІПМ. Після вторгнення в Україну, [6 березня 2022 року](#), основні парламентські партії Данії погодилися, що 1 червня 2022 року буде проведено референдум щодо ухвалення рішення про участь Данії в СБОП, що свідчить про можливе скасування положення відмови від участі Данії, хоча ще не ясно, чи вплине це на позицію країни щодо ЄІПМ. Однак Данія планує постачати високотехнологічну зброю в Україну, [як повідомляється](#) у рішенні, підтриманим широкою більшістю у парламенті. Австрія, Ірландія та Мальта — нейтральні держави-члени ЄС, не відмовившись від участі в СБОП, лише сприяють заходам нелетальної допомоги.

2 грудня 2021 року Рада ЄС ухвалила на три роки [заходи допомоги](#) Грузії ([12,75 млн євро](#)) Молдові ([7 млн євро](#)) та Україні ([31 млн євро](#)), які спрямовані на зміцнення потенціалу країн-бенефіціарів у військових та оборонних сферах, а також на сприяння внутрішньої стійкості та миру.

Надання військової техніки Україні: координаційний центр

На початку цього року у відповідь на російську атаку на Україну окремі держави-члени почали постачати [військову техніку](#) в Україну, за умов наявності запасів. Це не обов'язково відповідає потребам української армії. У відповідь на це військовий штаб Європейського Союзу (ВШЄС) створив в своїх рамках [координаційний центр](#) для координації поставок і попиту (відповідно до частини 2 статті 4 рішення 2022/338). Україна надсилає офіційні списки в цей координаційний центр, надаючи перелік необхідного обладнання. Співробітники координаційного центру проводять зустрічі з усіма державами-членами та партнерами: Сполученими Штатами, Канадою, Великою Британією, Австралією та Новою Зеландією, з можливістю в майбутньому залучити Південну Корею та Норвегію й надати інформацію про необхідне обладнання, пропозиції, порівняння, аналіз пріоритетів і військовий аналіз еволюції ситуації. Україна та ЄС перевіряють та затверджують цей список, після чого держави-члени узгоджують, що вони надаватимуть, і кожна з них постачає обладнання та зброю індивідуально. Очікується, що [поточний процес стратегічного компаса](#) підтвердить роль ВШЄС у впровадженні заходів військової допомоги, що фінансуються в рамках ЄІПМ, і підкреслить значення самого ЄІПМ в ролі інструменту, щоб ЄС міг діяти як глобальний гарант безпеки та миру.

Консультативна місія ЄС ([КМЄС](#)) в Україні, невиконавча цивільна місія в рамках спільної безпекової і оборонної політики ЄС (СБОП), розпочала свою діяльність у грудні 2014 року. Мандат місії — сприяти створенню підзвітного та ефективного сектору цивільної безпеки. Через російське вторгнення в Україну КМЄС була змушена [евакуюватися](#). Проте місія продовжує підтримувати зв'язок зі своїми українськими колегами.

Питання про винищувачі

Міністр закордонних справ України попросив ЄС надати винищувачі радянської епохи, якими могли б керувати українські військові льотчики. ЄС [розглянув](#) можливість надання такої допомоги. Болгарія, Хорватія, Польща, Румунія і Словаччина використовують або зберігають такі моделі. Проте [1 березня 2022 року](#) Болгарія, Польща і Словаччина, як повідомляється, відмовилися постачати свої літаки. 6 березня 2022 року Польща запропонувала передати 28 винищувачів МіГ-29 українським збройним силам через американських посередників. Ця пропозиція мала кілька форм і була предметом [дипломатичних переговорів](#), але не втілилась в життя. Прес-секретар Пентагону Джон Кірбі виступив із [заявою](#), відкинувши план 8 березня 2022 року, посилаючись на побоювання, що це створить серйозну проблему для НАТО.

Немає планів щодо безпольотної зони над Україною, ані щодо того, щоб війська НАТО воювали в Україні

Україна [попросила](#) НАТО створити безпольотну зону над Україною. Однак 5 березня 2022 року президент Росії Володимир Путін [застеріг](#) НАТО від такого кроку: «Будь-який рух цьому напрямку нами розглядатиметься як участь у збройному конфлікті країни, з території якої створюватимуться загрози для наших військовослужбовців. Ми в цю ж секунду вважатимемо їх учасниками воєнного конфлікту». Під час прес-конференції 4 березня 2022 року Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг [підтвердив](#), що над Україною не буде «безпольотної зони» і що війська НАТО не будуть воювати в Україні.

Позиція Європарламенту

Парламент провів [позачергову пленарну сесію](#) 1 березня 2022 року за участі Президента України Володимира Зеленського та спікера Верховної Ради України Руслана Стефанчука з Києва. Після засідання Європарламент ухвалив [резолуцію](#), яка закликає використовувати ЄІПМ для виділення значного додаткового фінансування для забезпечення оборонного військового потенціалу України; негайно та в повному обсязі впроваджувати заходи допомоги Україні, ухвалені 2 грудня 2021 року та 28 лютого 2022 року; посилити санкції проти Росії; і докласти нових зусиль щодо розгляду запиту України на статус кандидата в ЄС. Резолюція також закликає нагально переоцінити мандат КМЄС та додати складову військової підготовки. З огляду попередніх [обговорень](#), останній пункт буде пов'язаний з фінансуванням з ЄІПМ. Європарламент також підтримує підсилення місії ЄС з прикордонної допомоги Молдові ([EUBAM](#)) на кордоні між Україною та Республікою

Молдова / Придністров'ям. Подальші дебати щодо ситуації з біженцями, ролі ЄС та безпекової ситуації в Європі відбулися на пленарній сесії [8–9 березня 2022 року](#).

Держави-члени ЄС, які надають Україні обладнання

В рамках ЄІПМ держави-члени можуть отримати відшкодування як за летальну, так і за нелетальну військову техніку, яку вони відправили в Україну з початку цього року. Обіцяне або вже відправлене обладнання [охоплює](#) (неповний перелік): Бельгія — 5 000 кулеметів (спочатку [2 000 одиниць](#), після чого [3 000 одиниць](#)), а також [бронежилети, шоломи і пальне](#); [Німеччина](#) — 1 000 одиниць протитанкової зброї і 500 ракет; [Австрія](#) — 10 000 шоломів; [Данія](#) — 2 700 одиниць зброї, легкої протитанкової зброї та засобів захисту, як-от бронежилети; Іспанія — [зброя, боєприпаси](#), медичні засоби та [захисне спорядження](#); [Франція](#) — ракети, боєприпаси, захисне спорядження та пальне; [Італія](#) — системи розмінування та захисного спорядження; [Нідерланди](#) — протитанкова зброя, 100 гвинтівок, 400 ракет, боєприпаси, а також радари і захисне спорядження; [Швеція](#) — 5 000 протитанкових ракетних установок і 5 000 бронежилетів; Чехія — [озброєння](#), у тому числі 150 гармат, 5 000 штурмових гвинтівок, 2 085 інших гвинтівок, 3 200 кулеметів, відповідні боєприпаси, а також [медичні засоби](#); [Естонія](#) — протитанкові ракети, захисне спорядження та медичні засоби; Латвія — [дрони і боєприпаси](#); Фінляндія — 2 500 штурмових гвинтівок, боєприпаси, [1 500 одиниць протитанкової зброї](#), а також [захисне спорядження](#), медичні засоби та посилена гуманітарна підтримка; [Угорщина](#) — не надавала летальної зброї, але надала пакет гуманітарної допомоги, зокрема пальне і продовольство.